

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Journalen NB33 : 1854

Citation: Kierkegaard, Søren: "Journalen NB33 : 1854", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 26*, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2008 , s. 79.
Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-nb33-txt-shoot-n53.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 26

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

NB33:53

#

Guds Majestæt.

En Side af den lutherske Lære.

Alle Lidelser, Anfægtelser, alle Bryderier og Forfølgelser: s: v: forklarer Luther af, at det kommer fra Djævelen; var han der ikke, saa vilde det at være Xsten være Slaraffenleben.

Denne Opfattelse er ikke sand christelig, og hænger sammen deels med, at L. dog egl. antager Xstd. for at være Optimisme, Modgang og Lidelser kun i et tilfældigt Forhold til det at være Xsten, og derfor ogsaa hidrørende fra en udvortes Magt, saa hvis den ikke var, vilde det at være Xsten være idel Fryd og Gammen, thi i sig selv, i og ved sig selv forholder det at være Xsten sig ikke til at lide;

[a] Det er denne Art Xstd (raffineret Jødedom) som saa især gjør Lykke som »den barnlige Xstd«; thi det forstaaer sig et Barn kan dog alligevel ikke assimilere Pessimisme, saa kan Du gjerne tylde Optimisme i det, og saa selv slikke med – og saa forskylde, at Barnet i en moden Alder enten tosser hen i den Indbildning at være Xsten, eller fortvivler naar han ret skal forstaae, hvad Xstd er, fortvivler, just fordi man har tyttet denne Xstd. i ham som Barn.

Deels hænger det sammen med, at L. ikke løfter den guddommelige Majestæt høit nok i Majestætiskhed. Naar Forholdet er dette, at Gud er en Majestæt saaledes, at der lige over for ham er en saadan Majestæt som Satan, saa mægtig lige over for Gud, at Gud med sin bedste Villie dog ikke kan afværge Lidelse fra sine Troende: saa bliver summa summarum, at Gud dog har msklig talt en Sag, og saa er Gud degraderet.

Men det at Gud skulde have en Sag, det vil Mskene saa gjerne indbilde sig, thi saa begynder strax den msklige Travlhed – og saa regner man paa, at Prisen paa det at være Xsten bliver betydeligt nedsat. Naar En – han være nok saa ophøiet en Majestæt, naar han msklig talt har Sag, hvad saa? Saa skal han bruge Msker. Han skal bruge Msker. Tag nogle Analogier. Naar En paa Børsen skal købe, saa forstaaer Mægleren strax, her er Noget at tjene, thi han skal købe; naar hos Boghøkeren En skal sælge, saa forstaaer Høkeren strax, her er Noget at tjene, thi han skal sælge. Og saaledes ogsaa naar En skal bruge Msk.

Det er denne Tanke som saa Xstheden dog især Protestantismen har fulgt, og paa den Maade er Gud, fra at være den uendelige Majestæt som ikke har msklig talt Sag, blevet en Majestæt, der skal bruge

Msker. Og tilsidst har man i at skaffe ham Msker omtrent fulgt det Princip som Vespasian i Forhold til Penge: man maa ikke lugte til Penge. Fortræffeligt Xstd. kom ind i Verden for at hæve Mskene til den høieste Idealitet; men Mskheden fik Sagen vendt anderledes – Fordringen til det at være Xsten blev i den Grad nedsat at den blev Nul omtrent, thi Gud skal bruge Msker.

Man sammenholde hermed Xsti Svar til Dem, der vilde være Disciple. See det er at udtrykke, at Gud msklig talt ikke har Sag. Klædt i en ringe Tjeners Skikkelse, uden at have det hvortil han kan helde sit Hoved, vidende, hvilket uhyre Maskinerie der er sat i Bevægelse mod ham – – man skulde troe, at en saadan Mand havde Brug for Msker, skulde bruge Msker, og tilmed naar de dog byde saa høit som De Talen er om. Men nei, Xstus holder uforandret det Ubetingedes Priis. Som han lige overfor Pilatus og Folkehoben siger: jeg er dog en Konge: saaledes er hans Svar her Majestætiskheddet er som sagde han: min Ven, jeg er en Majestæt som ikke skal bruge Msker. O, Miraklet er ikke nær saa majestætisk som et saadant Svar i Charakter.

* *

Den senere Protestantisme har ganske opgivet det om Djævelen i den Forstand som medspillende Magt. Derved gik saa den Dosis Pessimisme som dog var i Luthers Xstd. ud, og Xstd. blev reent og bart sød Sirups Slik, Idyl med Børneavlen o: s: v:

Det Nederdrægtige ved den hele senere Protestantisme er, at lade en saadan heel, for Luther saa afgjørende Side falde bort, uden at være betænkte paa at sætte en anden Forklaring isteden, en Forklaring af det, som dog Luther rigtigt fastholdt efter Skriften, at det at være Xsten er forbunden med Lidelse – at lade en saadan heel Side falde bort, lade som Ingenting og vedblive, som de paastaae, det Lutherske.

Dog en protestantisk Præst i vore Tider især i Danmark er saa omtrent en Privatmand, der lader sig lønne for om Søndagen at declamere næsten saa omtrent hvad han selv kan hitte paa.

* *

Det med at den Xstne maa lide kommer ikke fra Djævelen.

Og just her begynder de høieste Aands-Anstrengelser i Forhold til det Christelige – at Lidelsen kommer fra Gud. Naar et Msk. skal tænke sig et Væsen som idel Kjerlighed saa er dette for hans Hoved og for hans Sjel den frygteligste Anstrengelse, at denne Kjerlighed skulde i een Forstand være som Grusomhed. See denne Fordoblelse har Msket ikke kunnet bære, saa har man deelt saaledes: Gud er Kjerlighed – fra ham kommer alt Godt og ikkun godt; alt det Onde, alle Plager o: s: v: er fra Djævelen. Anderledes kunde man ikke fastholde at Gud er Kjerlighed, høist da, at der fra ham dog kom Straf over Ens Synder.

Men denne Modsigelse, at Kjerlighed gjør den Elskede, mskligt talt, ulykkelig, dog af Kjerlighed, men dog, msklig talt, ulykkelig: denne Tanke er som dræbende for det Msklige. Saa hjalp man sig ved det om Djævelen, ligesom man jo hjælper et Barn paa en lignende Maade, ved Talen om en slem Mand, der gjør, hvad man ikke vil sige Barnet, at Gud har gjort, fordi man vil opelske i Barnet denne Tanke, der kun forbinder Forestillingen om Godt og Glæde med Gud.

Dog hidrører Lidelsen fra Gud. Ei heller staaer den i et tilfældigt Forhold til det at være Xsten. Nei den er uadskillelig derfra.

Lidelsen, at den maa være, hænger sammen med Guds Majestætiskhed. Hans Majestætiskhed er saa uendelig, at kun det Paradoxe kan betegne den eller være Udtrykket for den, og det Paradoxe er: at være saa majestætisk, at maatte gjøre den Elskede ulykkelig. Uendelige Majestæt! Dog aldrig glemmes det, at denne Majestæt er Kjerligheden.

[b] Smaae-Majestæter kjendes paa: at gjøre den Elskede lykkelig (det Ligeferme)

Lidelsen hænger sammen med at Gud og Msk. er kvalitetsforskjellig, og at Timelighed og Evigheds Sammenstød i Timelighed maa give Lidelse.

Lidelsen hænger sammen med, at Gud er Examinator. Men skal det være Alvor med Examen, saa maa Examinator lade det komme til det Yderste. Og saaledes maa Gud, der examinerer i Tro og i om et Msk. elsker ham, han maa (selv lidende i Kjerlighed mere en[d] Examinanden) lade det komme til det Yderste. Hvad et Msk. saa gjerne vil, er, at det ligefrem skulde være kjendeligt, at han var elsket af Gud. Kun sjeldent, ganske sjeldent En, der har i den Grad Inderlighed i sig, at han ikke ønskede det. Men saaledes maa og kan i Sandhed Forholdet ikke være, naar Gud er Aand. Der maa examinando gaaes lige til den modsatte Yderlighed, at just den Elskede seer ud som den af Gud Forladte. Dette er Examinationen, i hvilken der kan være Grads-Forskjel men som dog væsentligen er eensmærket.

Gud er Examinatoren. Dette er en meget betegnende Terminus. En Examinator har dog virkelig ikke det Mindste tilfælles med En, der msklig talt har en Sag. Dog det forstaaer sig i vore Sludder-Tider ere da alle Begreber vendte om, og man har tilsidst ikke et Ord, der betegner Ophøiethedens Forhold. En Skolemand betyder i vore Tider En, der trænger til Børnene; en Læge En, der trænger til de Syge; en Forfatter En, der trænger til Læsere; en Lærer En, der trænger til de Lærende - saa betyder vel ogsaa en Examinator En, der trænger til Dem, som underkaste sig Examen.

#